

ре у послеријатном периоду. Једна од таквих студија јесте и књига магистра Борислава Ускоковића „Туризам као фактор привредног развоја Социјалистичке Републике Црне Горе“. Књига је објављена у издању Института за друштвено-економска истраживања у Титограду крајем 1975. г.

Ускоковић је проблематику изложио у три основне цјелине, са закључком и прилозима. Свака цјелина има по више поглавља. Након уводних напомена аутор је у првој глави, под називом **Основне карактеристике досадашњег развоја привреде СР Црне Горе**, обрадио услове развоја, карактер друштвених односа, факторе производње, привредне услове, стаповиштво и његове основне карактеристике, средства за рад и главне правце развоја и карактеристике достигнутог нивоа развијености туризма у Црној Гори. У другој глави (**Досадашњи развој туризма**), обрадио је карактеристике понуде и потражње, историјски развој, величину и развој рецелптивних капацитета, комуникативне факторе, основне карактеристике туристичке тражње, просторне аспекте туристичког развоја и привредни значај туристичког развоја Црне Горе. У посљедњој глави (**Перспективе развоја туризма у Црној Гори**) аутор је приказао низ фактора који утичу на развој туризма. Он пише о туризму као основном правцу развоја, о основним елементима перспективног туристичког

развоја и проблемима финансирања проширене репродукције.

У склопу главне теме аутор је дао и статистичке прилоге у којима је приказан туристички промет у Југославији и републикама (1950—1973), затим дистрибуцију туристичког промета у Црној Гори по врстама мјеста (1960—1973), инострани туристички промет по земљама припадности (1950—1973), сезонску дистрибуцију туристичког промета (1960—1970), величину и структуру капацитета за смјештај у угоститељству (1960—1973), туристички промет по врстама капацитета за смјештај (1960—1970) и кретања девизног прихода од туризма (1955—1970). Ови прилози чине студију комплетнијом, пружајући читаоцу драгоцене податке о туризму.

Мр Ускоковић је обрадио једну значајну грану црногорске привреде. Он је приказао развој туризма у Црној Гори, указујући на његов утицај на привредни развој Црне Горе. Дао је и основе за сагледавање услова и могућности перспективног развоја туризма у Црној Гори, на шта је указао и професор др Слободан Унковић у предговору књиге.

Студија Б. Ускоковића је значајан прилог изучавању привредне историје Црне Горе и Југославије посебно у послеријатном периоду (он је приказао и историјат развоја туризма у Црној Гори од првих његових почетака).

Ј. Р. Бојовић

ГОЈКО П. ВУКМАНОВИЋ: „ПАЛИ ЗА СЛОБОДУ“

Бар, 1975, стр. 128

Гојко Вукмановић дуги низ година педантно прикупља податке о радничком покрету и револуционарној борби на подручју Бара и ближе околине. У том подухвату није му било тешко да обиђе и најудаљеније село и да оствари контакт са сваким који посјеђује архивску документацију и још више — свјеже сјећање. Уз те податке предано је истраживао архиве и скупљао лите-

ратуру, па се као резултат тога свестраног и темељног рада појавила његова књига *Пали за слободу*, у издању Завичајног музеја у Бару уз помоћ друштвено-политичких и привредних организација СО Бар.

Пали за слободу је књига са најосновнијим подацима о борцима и родољубима из барске општине који су погинули у НОР-у и социјалистичкој револуцији, за-

тим о борцима и родољубима из других крајева земље који су изгубили живот на подручју општине Бар, као и о стријеланим и умрлим интернирцима барског концентрационог логора. „Осим у-смених казивања сабораца погинулих“, каже аутор у предговору, „као и њихове родбине, користио сам се објављеним радовима који се посредно или непосредно, дијелом, односе на ово подручје и на ову тематску област, као и штампом, часописима и другим периодичним публикацијама. Користио сам се подацима којима располажу општински одбори СУВНОР-а и матичне књиге рођених и умрлих ... Користио сам се и предметима у СО Бар на основу којих су породице погинулих регулисале породичне инвалиде, те и написима на гробницама, споменицима и спомен-плочама“.

Вредјело је навести овај ауторов текст из два разлога: да би се видјело колико је требало уложити труда за припрему ове публикације и да би се овај пут користио као позитиван примјер у сличним подухватима за који се, с правом, припремају неке општинске борачке организације у Црној Гори. И премда је посао обављен са пуном савјесношћу и

љубављу, аутор с правом каже да се може десити да је, усљед недостатка података, нечије име испуштено.

Аутор је припремио и уводни текст, у коме је дао преглед историјског развоја Бара и околине — са акцентом на револуционарном покрету у чијем крилу је одињан и Јован Томашевић — оснивач КП у Црној Гори. Из тога прегледа се види да је са подручја барске општине погинуло, стријелано или умрло у фашистичким логорима преко 700 бораца и родољуба — људи, жена и дјеце, од којих је 8 проглашено за народне хероје. Многи су погинули на бројним ратиштима широм земље, као што су на барском ратишту дали живот родољуби из свих крајева земље. Тако се и на овом терену испојило оно што је карактерисало нашу револуцију — јединство наше земље, наших народа и народности.

Ова по обиму скромна публикација рјечито је свједочанство револуционарног замаха и жртве, па ће и зато бити достојно признање мртвима и драгоцјени текст за васпитање младих. У своме жанру представља висок домет, што јој обезбјеђује одговарајуће мјесто у црногорској историографији о НОР-у и револуцији.

З. Лакић

XXII КОНГРЕС ФОЛКЛОРИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Од 29. јула до 2. септембра 1975. у Жабљаку је одржан XXII конгрес фолклориста Југославије. На конгресу су биле четири основне теме: 1) Народно стваралаштво области Дурмитора, 2) Народна епика, 3) Светозар Марковић и социјалистичко схватање народног стваралаштва код нас и у свијету и 4) Теорија и методологија фолклориста. Конгрес је радио у пленуму.

У оквиру прве теме дато је 12 саопштења, и то: др Јован Вукачиновић: Географски и етнички преглед области Дурмитора, Јован Р. Бојовић: Осврт на историјску прошлост дурмиторског подручја, др Божина Ивановић: Антропо-

лошка испитивања у области Дурмитора, Љиљана Поповић и Ђоко Радовић: Неке карактеристике музичког фолклора области Дурмитора, Драгомир Вујачић: Говор дурмиторског краја у свјетлу лексичког материјала, Радован Меденица: Кратки осврт на епску традицију и њену основу црногорско херцеговачке планинске области. Дара Вучинић-Варга Виђења свијета и живота у народјој епници Црне Горе; Вукоман Џаковић: Историјска основа пјесме Женидба краља Вукашина и класне карактеристике ликова, др Новак Килибарда: Заједничке стране пјесме Женидба